

természettudományi tanítás terén mutatkozó újabb áramlatokról és azzal kapcsolatban a bécsi középiskolák céljainak szolgáló botanikus kert alapításáról. Az élettani irány Németországból indult ki, ahol Hamburgban, Berlinben és Posenben, sőt az osztrák Olmützben is a természettudományi szaktanárai külön szövetkeztek és máris létrehoztak ilyen középiskolai növénykerteket. A cikkíró ugyanezt az eljárást ajánlja a bécsi kartársaknak. — 3. füzet. A reáliskolai tanulók német nyelvképességének fejlesztése c. okos cikkben Würzner sok helyes dolgot mond el az anyanyelvben való szó- és írásbeli ügyesség fokozásának érdekében. Fejtegetéseiből mi is hasznot húzhatunk, mert hisz ezt a bajt, az előadóképesség hiányos voltát, külön miniszteri rendelet nálunk is érintette. Sokat remél e tekintetben az idegen nyelvű szövegnek szabatos fordításától, magának a tanárnak mintaszerű előadásától és kifogástalan kiejtésétől már a legelső foktól kezdve és a tanulóknak a szemléltető képek alapján végzett összefüggő előadásaitól. — 4. füzet. Iskolatörténelmi és szervezeti tekintetben érdekes közlemény a *Tramplere*; egy 1787-ben megjelent füzet «Gegenstände zur öffentlichen Prüfung aus der Realschule» alapján ismerteti Stadler cisterciata papnak tantervét, melyet az aldersbachi rendi négyosztályú algimnázium fölé helyezett két évre terjedő reáltanfolyam részére szerkesztett. Ez az ideiglenes betetőzés, úgy látszik, a Francke, Rousseau és Basedow pädagógiai törekvéseinek a korszellem szülte egyik következménye volt, melyben máris nagy súlyt helyeztek az egészségre és a higiénára. — Kartársainknak különös figyelmébe ajánljuk ennek a folyóiratnak folyóirat-szemléjét, a program-értekezések és könyvismertető rovatát, mely utóbbi ép oly terjedelmes, mint becses, amennyiben tárgyilagosan számol be a különböző szakok irodalmának legújabb jelenségeiről. A «Schulnachrichten» c. rovat felöleli a külföldnek jelentősebb eseményeit és régtől fogva különös figyelemmel kíséri a magyarországi mozgalmakat. Ide tartoznak: a francia középiskolák új szervezete az 1902. évi rendeletek alapján (3. és 4. füzet), dr. Karl cikke a magyar és az osztrák középiskolák látogatottságáról (3. füzet) és Kemény cikke a művészeti oktatásról nálunk (2. füzet).

kf.

KÜLFÖLDI KÖNYVÉSZET.

Patzak Julius: Schule und Schülerekraft. Mit 116 graphischen Tafeln. Wien (Pichler), 1904. 82 l.

Statisztikai adatok a tanulók elfáradásáról és munkaképességéről.

L'abrogation de la loi Falloux: Liberté ou monopole de l'enseignement. Reproduction complète d'après le Journal Officiel de

tous les discours prononcés au Sénat du 7 au 22 novembre 1903. Paris (Edouard Cornély) 1904.

A francia tanító-congregatiók ellen irányuló törvényjavaslatok parlamenti tárgyalása alkalmával mondott beszédek.

Müncsh Wilhelm: Aus Welt und Schule. Berlin (Weidmann), 1904. 276 l.

Tartalom: 1. A szemlélet szerepe a jelenkori művelődésben. 2. A nagy város pszichológiája. 3. A műveltek és a nép. 4. Mi a német nevelés? 5. Itéletre való nevelés. 6. Ékesszólás és iskola. 7. Goethe a német iskolában. 8. Shakspeare-olvasmány a német iskolákban. 9. Idegen nyelven való beszézés. 10. Nyelv és vallás. 11. Nemzetek és személyek. 12. Lelki reakciók. 13. Emberi szépségről.

Boissier Gaston: Tacite. Paris (Hachette) 1903. IV. + 343 l. Anyyiban pedagógiai érdekű, mert egy fejezete a római rhetorikai iskolákról szól (écoles de déclamation à Rome). Ebben a fejezetben vázolja a szerző a rhetorikai nevelés történetét Catótól kezdve; azután ismer-teti a császári kor «scholæ daclamatoriae» nevű iskoláit Rómában és a provinciákban, úgy-szintén a római irodalomra való hatásukat.

Pellisson Maurice: Les oeuvres auxiliaires et complémentaires de l'École en France. Paris (Imprim. Nat.), 1903.

Három részből áll: 1. Az iskola kiegészítő intézményei (fel-nőtttek oktatása; népszerű felolvasások; nép- és iskolai könyvtárak; a nép fő-iskolai oktatása). 2. Az iskola segítő intézményei (iskolai takarékpénz-tárak; iskolai konyhák; szünidei utazások és gyermektelepek; iskolai biztosító pénztárak; iskolatársak szövetkezetei; iskolai patronatusok). 3. Magánkezdeményezésből eredő intézmények (népnevelési világi és fele-kezeti társulatok).

Müncsh Wilhelm: Geist des Lehramts. Eine Hodegetik für Lehrer höherer Schulen. Berlin, 1903. (Reimer). 550 l.

Bevezetés az elméleti és gyakorlati pedagógia minden ágába, főleg végzett tanárjelöltek számára. A könyv tartalma: A tanítói tiszttel jellemvonásai. A nevelés mivolta, jellege, tárgya, eszközei. A nevelés belső és külső szervezete. Az oktatás lényege, berendezése, módszere, technikája és művészete. A tanítók, tanítványok és kartársak közti viszony. A tanító érintkezése a szülőkkel.

Collard I.: Méthodologie de l'enseignement moyen. 1903. Bruxelles, Adolf Castaigne. VIII. + 436 l.

A mű, mely a középiskolai módszert tárgyalja, két részből áll. Az első (1—52 l.) általános módszertani fejtegetéseket tartalmaz (a jó módszer alapelvei, a tanítás alakjai, az írásbeli dolgozatok, a feladatok, a tanításra való előkészületek); a második rész (53—432) a nyelvi, irodalmi, történeti tárgyaknak és a földrajznak részletes módszertana. Igen pontos és kimerítő bibliographiai adatokkal. Nemcsak a francia, hanem a német kritika is kedvezően fogadta (l. Jäger Oskar ismertetését a Humanistisches Gymnasium idei évfolyamának III. füzetében).